

Aktivizam – ponašanje kojim kroz planirane aktivnosti sami ili sa drugima ostvarujemo zajedničke ciljeve - političke, ekonomske, socijalne, ekološke, feminističke. Aktivizam je najčešće usmeren ka ostvarivanju više prava i sloboda za obespravljene grupe.

Vanbračna zajednica je naziv koji označava međusobni odnos dve osobe čija je svrha zajednički život i odgajanje potomstva. U pogledu prava i obaveza partnera naš Zakon izjednačava vanbračnu zajednicu sa brakom u svemu osim po pitanjima nasleđstva.

Govor – Sloboda govora predstavlja naše pravo na izražavanje ličnih stavova i razmišljanja, bez straha da će nas neko u tome sprečiti ili zbog toga kazniti. Naziva se i slobodom izražavanja.

Diskriminacija – predstavlja nejednako postupanje prema osobi ili grupi na osnovu nekog njihovog ličnog svojstva (pol, vera, socijalni status, godine, pripadnost, poreklo...). Diskriminacija žena predstavlja svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje koje ima cilj ili posledicu da ženama oteža, ugrozi, onemogućiti ili negira priznanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u političkoj, ekonomskoj, društvenoj, kulturnoj, građanskoj, porodičnoj i svakoj drugoj oblasti.

Emancipacija je termin kojim opisujemo različite aktivnosti neke obespravljene grupe u njihovoj borbi za ostvarivanje političkih prava ili ravnopravnost. Obrazovanje je jedna od važnijih aktivnosti emancipacije.

Ženska ljudska prava je termin kojim se opisuje pravni, ideološki, filozofski i politički koncept prema kojem svako ljudsko biće ženskog pola samim činom rođenja stiče određen broj neotuđivih prava, a koja se svojim sadržajem razlikuju od šireg koncepta ljudskih prava.

Zdravlje – Prilikom ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu neprihvatljiva je diskriminacija po osnovu pola. Zdravstvena zaštita žena obuhvata naročito: prevenciju i rano otkrivanje bolesti; zdravstvenu zaštitu u vezi sa planiranjem porodice, u toku trudnoće, porođaja i materinstva; zdravstvenu zaštitu u slučaju bolesti i povreda.

Izbor – pravo na izbor predstavlja pravo žene da odlučuje o sebi, svom telu, deci...

Jednakost se odnosi na pošten i nepristrasan odnos prema ljudima, kao i na stvaranje uslova u radnom okruženju i celom društvu koji podstiču i cene različitost i promoviraju dostojanstvenost.

Kvota – predstavlja afirmativnu akciju kojom radimo na ispravljanju uočenih pojava diskriminacije. Najčešće se pojavljuje u izbornom procesu, jer se kvotama „za manje zastupljeni pol“ obezbeđuje minimalno prisustvo žena na mestima odlučivanja.

LGBT prava – LGBT ljudska prava je termin kojim LGBT pokret i LGBT zajednica često imenuju korpus prava i zakona kojima se priznaje jednak položaj LGBT osoba u društvu. LGBT (ili ređe GLBT) se koristi da bi se jednom

rečju imenovala različite grupe, a predstavlja akronim koji se odnosi na lezbejke, gejeve, biseksualne i transrodne osobe.

Ljudska bezbednost – Bezbednost se najčešće povezuje sa odbranom država od spoljnih pretnji dok se ljudska bezbednost bavi pojedinačnim građanima. Proširuje se koncept bezbednosne pretnje, tako da obuhvata pretnje u sedam specifičnih oblasti, kao što su: ekonomska bezbednost, bezbednost hrane, zdravstvena bezbednost, politička bezbednost, bezbednost zajednice, lična bezbednost i bezbednost životne sredine.

Mobing – predstavlja psihičko zlostavljanje na radnom mestu. Reč u srpskom jeziku koja je najbliža ovom pojmu je šikaniranje. Mobing uključuje: davanje ponižavajućih poslova radniku/ci, izolaciju, ogovaranje, stalnu kontrolu i neosnovane kritike od strane kolega i rukovodstva, napade na zdravlje zaposlenog/ne, oduzimanje sredstava za rad, pretrpavanje obavezama i sl. Žene su znatno češće žrtve zlostavljanja na radnom mestu.

Nasilje – Nasilje nad ženama je ispoljavanje istorijski nejednakih odnosa društvene moći između muškaraca i žena koji su doveli do diskriminacije i dominacije nad ženama od strane muškaraca i do sprečavanja potpunog napretka žena. Nasilje je jedan od osnovnih društvenih

mehanizama kojima se žene prisiljavaju da budu u podređenoj poziciji, kao i prepreka u postizanju jednakosti, razvitka i mira - Deklaracija o eliminaciji nasilja nad ženama

Odlučivanje – odnosi se na pravo žene na slobodno odlučivanje o rađanju dece. Termin se pojavljuje i u zdravstvu kao pravo da

sam odlučuješ o tome da li ćeš se lečiti i gde, kao i kojoj ćeš se intervenciji podvrgnuti, a kojoj ne.

Plata – svaki poslodavac mora obezbediti ispunjenje uslova „ista plata za isti rad“. To znači da dva radnika koja obavljaju isti rad, ili rad za koji se zahteva isti stepen stručne spretnosti, ista radna sposobnost, odgovornost i fizički i intelektualni rad, ne smeju imati različite plate.

Rodna ravnopravnost – ovo načelo je jedno od temeljnih načela ljudskih prava. Ono pretpostavlja stvaranje jednakih mogućnosti za sve ljude u jednom društvu, zajednici ili organizaciji da doprinose kulturnom, političkom, ekonomskom i socijalnom napretku, kao i da uživaju sve koristi i dobrobiti od napretka zajednice.

Stereotipi – ovaj pojam se najčešće koristi za šematski, uprošćen i teško promenljiv odnos prema nekome ili nečemu. U osnovi se nalazi pogrešna i neopravdana široka generalizacija. Stereotip se najčešće zasniva na pretpostavci da pripadnici neke grupe imaju određene osobine koje su samo njima svojstvene i po kojima se razlikuju od drugih.

• Snaga promena je u našim rukama

Reforme započete 2000. godine su donele značajnu promenu društvene svesti u prihvatanju ideja rodne ravnopravnosti. Nažalost, činjenica je da su plate žena još uvek niže nego plate muškaraca, da žene u biznisu ili politici ne učestvuju ni izbliza ravnopravno s muškarcima, da ih nema dovoljno na mestima odlučivanja, da trpe nasilje u porodici.

Ono što nas motiviše da nastavimo svoj angažman je veliki napredak koji je postignut. Viševjekovni naponi mnogih hrabrih žena nas obavezuju da nastavimo dalje u borbi za ravnopravnost.

Ostalo je još puno toga da se uradi, ali nam rezultati pokazuju da smo na pravom putu.

• O projektu Karavan ženskih prava

Mesec mart 2012. godine proglašen je za mesec ženskih prava.

Projektom „Karavan ženskih prava“, koji realizuje Centar modernih veština iz Beograda u saradnji sa partnerskim organizacijama Centrom za podršku ženama iz Kikinde, Ženskim centrom iz Užica, Urban IN-om iz Novog Pazara, Peščanicom iz Kruševca i Vojvođankom – ženskom inicijativom iz Novog Sada, želimo da podstaknemo žene Srbije da se aktivno uključe u borbu za svoja prava.

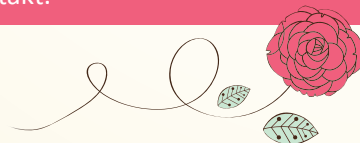
Projekat obuhvata postavljanje izložbi „Žene na selu“ i „Žene u sportu“, javne debate, radionice, predavanja, razgovore i ulične akcije.

Aktivnosti će se održati u Užicu, Kruševcu, Kikindi, Beogradu, Novom Pazaru i Bačkom Petrovcu. Projekat je podržalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu – Uprava za ljudska i manjinska prava, u okviru programa „Kalendar ljudskih prava 2012“.

Trgovina ljudima je visokoprofitabilna i niskorizična kriminalna aktivnost koja uništava kvalitet života, a nekad i sam život žrtve. Najčešće žrtve su žene i deca. Trgovina ljudima je njihova eksploatacija (najčešće seksualna). Smatra se oblikom modernog ropstva.

Uznemiravanje – najčešće se pojavljuje kao seksualno uznemiravanje. Ono predstavlja svako verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje koje vređa vaše dostojanstvo, a koje kod vas izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Svaki put kada se osećate neprijatno u društvu neke osobe koja vam na bilo koji način koji vam ne prija nabacuje seksualne predloge, imate pravo da postavite svoje granice i odbijete dalji kontakt.

Feminizam – reč ulazi u upotrebu u francuskom jeziku 1837. godine i označava učenje koje se zalaže za širenje prava žena. Feminizam je teorija i praksa koja polazi od načela jednakovrednosti muškaraca i žena i nastoji da ostvari takve promene u društvu koje će dovesti do prestanka društvene, političke i ekonomske diskriminacije žena.

Školovanje – pravo na obrazovanje je žensko pravo i važno je zbog izlaska iz siromaštva, mogućnost pokretljivosti, prilike da se raskinu tradicionalne obaveze i da se ostvari sloboda. Obrazovanje je način da žene pruže veći doprinos u svojim zajednicama, da učestvuju u javnom i političkom životu.

centar modernih veština

VOJVODANKA Ženski Centar

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА ЛУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА,
ДРЖАВНУ УПРАВУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
УПРАВА ЗА ЛУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА

Izradu ove publikacije omogućilo je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu. Sadržaj publikacije predstavlja direktnu odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Ministarstva.

Bukvar ženskih prava

